

TRIDENTSKA BAŠTINA

KATOLIČKA OBNOVA I KONFESIONALIZACIJA
U HRVATSKIM ZEMLJAMA

Zbornik radova

MH | KBF | FFDI

TRIDENTSKA BAŠTINA
Katolička obnova i konfesionalizacija u hrvatskim zemljama
Zbornik radova

TRIDENTSKA BAŠTINA
KATOLIČKA OBNOVA
I KONFESIONALIZACIJA
U HRVATSKIM ZEMLJAMA

Urednički odbor
Zrinka Blažević
Zbornik radova

Urednički odbor
SLAVKO SLIŠKOVIC
MARIJAN STEINER
IVAN ŠESTAK
NATAŠA ŠTEFANEC

Illustracija na naslovnici: Petar Matetić. Krišćanstvo u Hrvatskoj, prvo izdanje 18. stoljeća.
Nije na platu, 320 x 193 cm. Moćnik katedrale Gospe Vdlike u Dubrovniku.
(umirov. Vlaho Parčić - Hrvatski restauratorski zavod, Ožbilj Dubrovnik)

Knjiga je tiskana uz pomoć Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.
Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu,
Filozofskog fakulteta Društva naučaca u Zagrebu te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

MATICA HRVATSKA
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET U ZAGREBU

ISBN 978-953-03-0100-3

MATICA HRVATSKA

Biblioteka

ZBORNICI

Recenzenti

DUNJA FALIŠEVAC

FRANJO ŠANJEK

Glavna urednica

ROMANA HORVAT

Urednice izdanja

ZRINKA BLAŽEVIĆ

LAHORKA PLEJIĆ POJE

Urednički odbor

SLAVKO SLIŠKOVIĆ

MARIJAN STEINER

IVAN ŠESTAK

NATAŠA ŠTEFANEC

Ilustracija na naslovnici: Petar Mattei, *Alegorija Vjere*, prvo desetljeće 18. stoljeća,
ulje na platnu, 320 x 193 cm, Moćnik katedrale Gospe Velike u Dubrovniku
(snimio: Vlaho Pustić – Hrvatski restauratorski zavod, Odjel Dubrovnik)

Knjiga je tiskana uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske,
Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu,
Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 952356

ISBN 978-953-341-059-3

SADRŽAJ

TRIDENTSKA BAŠTINA KATOLIČKA OBNOVA I KONFESIONALIZACIJA U HRVATSKIM ZEMLJAMA

Zbornik radova

POLETIKA I CRKVA

Irena Jakšić
VJERSKA POLITIKA PLEMSTVA U HRVATSKOM SABORU
OD 1604. DO 1887. GODINE 45

Željko Kudelić
KONFESIONALIZACIJA I CRKVENA UNIJA U HRVATSKO-SLAVONSKOM
KRALJEVSTVU NA PRIMJERU VOJNE KRAJINE 99

Daniel Petušić – Slavko Štambur
DIREKTORSKE SINODE – PRIMJER PROVOĐENJA POSTTRIDENTSKE
OBNOVE 121

Iva Mandušić
EPISTOLA PATRIARCI MATHERUM – JURAJ DRAŠKOVIC I OBLIKOVANJE NOVIH
CRKVENIH OBRADOVNIH I KULTURNIH PRLIJKI U HRVATSKIM
ZEMLJAMA NAKON TRIDENTSKOG SAZIVANJA 141

Marko Jurić
POSTTRIDENTSKA OBNOVA U HRVATSKIM ZEMLJAMA
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET DRUŽBE ISUSOVE U ZAGREBU 157

Zagreb, MMXVI

MATIČA HRVATSKA

Uredništvo
Zbornika

ZBORNİK RADOVA
SA ZNANSTVENOGA SKUPA
ODRŽANOG U ZAGREBU
6. I 7. PROSINCA 2013.

Urednički odbor
SLAVKO SLIŠKOVİĆ
MARIJAN STEINER
IVAN ŠESTAK
NATAŠA ŠTEPANEC

Ilustracija na naslovnici: Petar Mateti, *Slavoslav Eter*, prvo izdanje 18. stoljeća,
ulje na platnu, 320 x 193 cm, Muzej i knjižnica Grgo Vojnić, Dubrovnik
(slikar: Vlaho Pusić – Hrvatski konzervatorski zavod, Opatovo)

Knjiga je nastala uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske,
Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu,
Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

MATIČA HRVATSKA
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET DRUŽBE ISUSOVE U ZAGREBU

Zagreb, MIMEX

SADRŽAJ

PREDGOVOR (<i>Zrinka Blažević, Laborka Plejić Poje</i>)	9
TRIDENTSKI KONCIL I VJERSKA REFORMA	
<i>Ivica Musa</i> TRIDENTSKI SABOR – KONCIL MEĐU KONCILIMA?	17
<i>Ante Crnčević</i> CONCILIUM TRIDENTINUM I LITURGIJSKA REFORMA. PRIJEKONCILSKA LITURGIJSKA NASTOJANJA I RECEPCIJA POSLIJEKONCILSKE OBNOVE	31
<i>Nataša Štefanec</i> VJERSKA POLITIKA U HABSBUŠKIM ZEMLJAMA U SREDNJOJ EUROPI (OD 20-ih GODINA 16. ST. DO 30-ih GODINA 17. ST.)	43
<i>Ivan Karlić</i> HRVATI I TEOLOGIJA NAKON TRIDENTSKOG SABORA (1545–1563)	65
POLITIKA I CRKVA	
<i>Ivana Jukić</i> VJERSKA POLITIKA PLEMSTVA U HRVATSKOM SABORU OD 1604. DO 1687. GODINE	85
<i>Zlatko Kudelić</i> KONFESIONALIZACIJA I CRKVENA UNIJA U HRVATSKO-SLAVONSKOM KRALJEVSTVU NA PRIMJERU VOJNE KRAJINE	99
<i>Daniel Patafta – Slavko Slišković</i> DIJECEZANSKE SINODE – PRIMJER PROVOĐENJA POSTTRIDENTSKE OBNOVE	121
<i>Iva Mandušić</i> PATER PATRIAE ET PAUPERUM – JURAJ DRAŠKOVIĆ I OBLIKOVANJE NOVIH CRKVENIH, OBRAZOVNIH I KULTURNIH PRILIKA U HRVATSKIM ZEMLJAMA NAKON TRIDENTSKOGA KONCILIA	141
<i>Marko Jerković</i> POSTTRIDENTSKA OBNOVA I ZAGREBAČKI KAPTOL U PRVOJ POLOVICI 17. STOLJEĆA	157

CENTAR I PERIFERIJA

- Jadranka Neralić*
 APOSTOLSKE VIZITACIJE U FONDU *CONGREGAZIONE VESCOVI E REGOLARI*
 Vatikanskoga tajnog arhiva 175
- Relja Seferović*
 SVJETLO RIJEČI, SJENA VLASTI: KASNORENASANSNI PROPOVJEDNICI
 U DUBROVAČKOJ KATEDRALI 193
- Dubravka Božić Bogović*
 (RE)ORGANIZACIJA CRKVENIH STRUKTURA U ISTOČNOJ HRVATSKOJ NAKON
 OSLOBOĐENJA OD OSMANSKE VLASTI I TRIDENTSKI KATOLICIZAM 211
- Pavao Knezović*
 KATOLIČKA OBNOVA I FRANJEVCI BOSNE SREBRENE 229
- Robert Holjevac*
 REFLEKSIJE TRIDENTSKOG KONCILA KROZ PRIZMU DJELA I DJELOVANJA
 PAOLA SARPIJA I MARKANTUNA DE DOMINISA 249
- MEDIJI I PRAKSE
- Antun Trstenjak*
 HRVATSKI KATEKIZMI U RAZDOBLJU TRIDENTSKE OBNOVE
 U 16. STOLJEĆU 267
- Franjo Emanuel Hoško*
 ZERCALO DUŠE (1650) ABRAHAMAMA ZELENIČA 283
- Mirjana Repanić-Braun*
 DE SACRIS IMAGINIBUS – GRAFIČKI PREDLOŠCI I SAKRALNO SLIKARSTVO
 POSLIJETRIDENTSKOG RAZDOBLJA: PRIMJERI IZ LIKOVNE BAŠTINE
 SJEVERNE HRVATSKE 293
- Ivana Prijatelj Pavičić*
 OBNOVA KULTA TITULARA DALMATINSKIH GRADOVA U KONTEKSTU
 TRIDENTSKE OBNOVE: SPLITSKI SLUČAJ 307
- Sanja Cvetnić*
 VIZUALNA EGZEGEZA TRIDENTSKOGA NAUKA »O NAJSVETIJIM
 SAKRAMENTIMA POKAJANJA I POSLJEDNJE POMASTI« 330
- Marijan Steiner*
 BAROKNA CRKVENA GLAZBA U HRVATA NAKON OBNOVITELJSKOG
 UTJECAJA TRIDENTSKOG SABORA (1545–1563) 339

UMJETNOST I PROPAGANDA

Stjepan Damjanović

HRVATSKA GLAGOLJAŠKA KULTURA NAKON TRIDENTSKOGA KONCILA..... 351

*Laborka Plejić Poje*KAKO JEDNO ZRCALO PRIČISTO: BARTOL KAŠIĆ I POSLIJETRIDENTSKA
PROZNA HAGIOGRAFIJA 363*Leo Rafolt*

SALA DECLAMATIONUM: ISUSOVAČKA TRAGEDIJA U DUBROVNIKU..... 377

*Zrinka Blažević – Daniel Premerl*CHRISTIANAE REIPUBLICAE PROPUGNATOR: REFORMNOKATOLIČKA
MITOPOETIKA BANA TOME ERDÖDYJA (1558–1624) 393*Stanko Jambreč*PRIJEVODI BIBLIJE NA HRVATSKI JEZIK I HRVATSKE PROTESTANTSKE
KNJIGE TIJEKOM I NAKON TRIDENTSKOG KONCILIA 409

OBRAZOVNA FORMACIJA I SOCIJALNO DISCIPLINIRANJE

*Ivan Macan*POSLIJETRIDENTSKA OBNOVA ŠKOLSTVA. ISUSOVAČKI *RATIO*
ET INSTITUTIO STUDIORUM (1599) 429*Teodora Shek Brnardić*»POMAGANJE DUŠAMA« KAO MISIJA: OSNUTAK ZAGREBAČKOGA
ISUSOVAČKOG KOLEGIJA U KONTEKSTU TRIDENTSKOGA KATOLICIZMA ..441*Marija Mogorović Crljenko*UTJECAJ TRIDENTSKOGA KONCILIA NA BRAČNA PITANJA. POSEBAN OSVRT
NA ISTRU..... 461*Maja Rupnik Matasović*SVJEDOČANSTVA O ISKORJENJIVANJU PRAZNOVJERJA U HRVATSKOJ
U 18. STOLJEĆU PREMA ODLUKAMA TRIDENTSKOGA SABORA 477*Anđela Frančić*

HRVATSKA ANTROPONIMIJA POSLIJE TRIDENTSKOGA KONCILIA 491

KAZALO IMENA..... 505

MATICA HRVATSKA

Biblioteka *Zbornici*

TRIDENTSKA BAŠTINA

KATOLIČKA OBNOVA I KONFESIONALIZACIJA U HRVATSKIM ZEMLJAMA

Zbornik radova

Za nakladnika *Stjepan Damjanović*

Lektura i korektura *Jasmina Han*

Lektura engleskih sažetaka *Vanja Polić*

Oblikovanje korica *Željko Podoreški*

Prijelom *Služba tehničke pripreme MH / Neven Osojnik*

Tisak *MediaPrint tiskara Hrastić d.o.o. Zagreb*

Tiskanje dovršeno u prosincu 2016.

ISBN 978-953-341-059-3

ISBN 978-953-341-059-3

mh

9 789533 410593

www.matica.hr

180,00 kn